

С. І. Кільчицький

Містечко

МІСТЕЧКО – село Брусилівського району [Житомирської області](#). 2016 Містечків. сільс. раду (29,19 км²; підпорядк. с. Ковганівка) зараховано до Брусилів. об'єднаної територіал. громади. М. знаходиться побл. межі з Макарів. р-ном Київ. обл., на лівому березі р. Здвиж (притока Тетерева, бас. Дніпра), за 5 км від смт Брусилів, 10 км від автошляху Київ–Чоп і 2 км від автошляху Ставище (Брусилів. р-н)–Попільня (Житомир. обл.). Через село протікає мала р. Небелиця. За переписом насел. 2001, проживали 207 осіб; станом на 2016 – 136 осіб; переважно українці. У М. та на околицях досліджено поселення 12–13 ст. (пobl. Здвижу, в урочищі Хутір, рештки поширені на ділянці, витягнутій з Пд. Сх. на Пн. Зх., розмір 100 × 80 м) та доби бронзи (Небелиця I, Небелиця II, Фоса I, Фоса II). За даними 19 ст., на тер. села було давньорус. городище-замчище, що пізнішими розвідками не виявлено. М. вперше згадується у писем. джерелах 1788, коли була збудована дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці. Раніше храм стояв в ін. місці, дещо північніше. Після 2-го поділу Польщі 1793 – у складі Рос. імперії. У 19 – на поч. 20 ст. – село Радомишл. пов. Київ. губ. Спочатку М. входило до Ставищен., а від кін. 19 ст. – до Брусилів. волості. 1830 село як посаг відійшло від графів Подоських до князів Гедройців. Згодом Р. Гедройц спорудив тут кам'яний 3-поверх. будинок. 1886 було 63 двори, мешкала 541 особа. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1923–25 – у складі Білоцерк., 1925–30 – Київ. округ; 1932–37 – Київ., від 1937 – Житомир. обл.; 1962–90 – Коростишів., 1923–62 та від 1990 – Брусилів. р-нів. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до листопада 1943 – під нім.-фашист. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни воювали 126 воїнів-земляків, з яких 76 загинули (1961 встановлено пам'ятник). Пobl. М. у брат. могилах поховано понад 250 воїнів-визволителів. У рад. період Містечків. сільс. раді також були підпорядк. села Лазарівка, Старицьке та Хом'янка. Унаслідок зменшення кількості дітей Містечків. 8-річну школу спочатку реорганізували в початкову, а згодом закрили.

Рекомендована література

1. Похилевичъ Л. И. Сказанія о населенныхъ мѣстностяхъ Кіевской губерніи. К., 1864;
2. Біла Церква, 2005;
3. Святненко В. Г. Рідний край над Здвижень-рікою. Відлуння сивої давнини. К., 2010.

Бібліографічний опис:

Містечко / С. І. Кільчицький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-67926>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).